

Programul național privind asigurarea respectării drepturilor omului pentru anii 2024-2027 (PNADO)

31 iulie 2025

Scop și obiective ale PNADO

Scop: Îmbunătățirea calității vieții și protejarea demnității umane

Prioritatea I – Drepturile omului: 12 obiective generale și 47 obiective specifice

Prioritatea II – Cadrul instituțional și de politici: 2 obiective generale și 4 obiective specifice

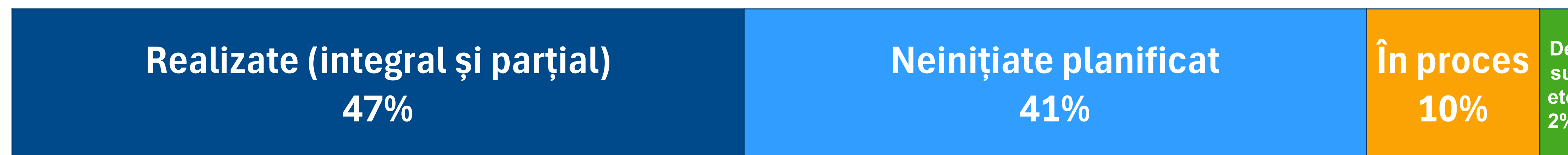

Stadiul general al implementării (2024- prezent)

Pentru anul 2024:

Pe PNADO integral:

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 1 – Justiție echitabilă

- Proiect legislativ pentru combaterea exploatarii sexuale a copiilor;
- HG 456/2024 – standarde pentru audierea minorilor victime/martori ai infracțiunilor;
- Instruiri specializate pentru judecători, procurori, grefieri, juriști și parajuriști;
- Asistență juridică garantată – standarde, mediatori, platforme e-learning

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 1 – Justiție echitabilă

Acțiuni nerealizate

- Examinarea oportunității majorării sancțiunilor pentru necomunicarea riscurilor la adresa copilului (art 65 Cod contravențional) MJ; MMPS
- Adoptarea normativelor tehnice în construcții privind accesibilitatea fizică a instituțiilor din sectorul justiției pentru persoanele cu diferite tipuri de dezabilități (MIDR, MMPS)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 2 – Eradicarea torturii

- Registru electronic național pentru evidența reținerilor și tratamentelor;
- Program de adaptare pentru deținuții noi;
- Plan de acțiuni pentru alinierea instituțiilor penitenciare la standardele internaționale;
- Reparații în 359 spații de detenție;
- Acțiuni pentru îmbunătățirea condițiilor în centrele de plasament;
- Campanii de promovare a vieții independente și instruire pentru angajații centrelor rezidențiale.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 2 – Eradicarea torturii

Acțiune nerealizată

- Elaborarea și aprobarea unei instrucțiuni operaționale standard comună cu Inspectoratul General al Poliției și cu spitalele de psihiatrie (MS MAI)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 3 – Educație incluzivă și bazată pe drepturile omului

- Finanțarepreșcolară per copil (pilot 2025);
- Proiectul „100 de povești” – 900 instituții dotate;
- 17 proiecte creșă publică, 20 mil. lei alocați;
- Infrastructurăeducaționalămodernizată
 - ✓Renovate/dotate 52 laboratoare, 47 săli de curs și alte spații.
- HG nr. 507/2024 - reglementarea utilizării donațiilor colectate de instituțiile de învățământ;
- Revizuit și modificat Codul de etică.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 3 – Educație incluzivă și bazată pe drepturile omului

- Implementată metodologia antibullying în 1201 instituții;
- Instruiri pentru manageri și cadre didactice privind mecanisme de raportare a cazurilor de violență;
- Campanii de sensibilizare pentru elevi, părinți și profesori;
- Creată Unitatea de educație incluzivă (HG nr. 530/2024);
- Instruiri privind primul ajutor psihologic și starea de bine în școală;
- Monitorizarea incluziunii pentru 136 copii cu deficiențe senzoriale;
- Evaluarea serviciilor de suport și a utilizării tehnologiilor asistive;
- Repartizate 69 microbuze școlare prin grantul Guvernului României

Acțiune nerealizată

Elaborarea unor studii privind abandonul școlar și factorii care generează acest fenomen (MEC)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 4 – Dreptul la sănătate

- Programul național de combatere a hepatitelor B, C și D (2024–2028);
- Actualizate protocoalele clinice pentru îngrijiri paliative și lista medicamentelor compensate;
- Revizuite și aprobate standardele și procedurile de acreditare în sănătate;
- Instruiri pentru 99 evaluatori în sănătate și sesiuni informative privind drepturile pacientului
- Regulamentul sistemului informațional privind resursele umane în sănătate;
- Campanii de informare despre eRețeta, asigurările obligatorii de asistență medicală și examene profilactice gratuite.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 4 – Dreptul la sănătate

Acțiuni nerealizate

- Aprobarea documentului de politici publice privind dezvoltarea serviciilor de reabilitare(MS)
- Modificarea cadrului normativ pentru acces la servicii HIV/SST de la 14 ani replanificatăde MS pentru anul 2025

Acțiune neinițiată

- Examinarea, investigarea și soluționarea cazurilor de erori medicale și de malpraxis(MS, MAI, MJ)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 5 – Dreptul la securitate socială

- Legea nr. 185/2024 – ratificare parțială a Cartei sociale europene revizuite (inclusiv articolele 4, 7, 10, 15);
- Legea nr. 292/2024 privind protecția copiilor împotriva deplasării ilegale în afara țării;
- Modificată HG nr. 270/2014 cu scopul de fortificare a cooperării intersectoriale pentru sprijinirea copiilor victime ale violenței și traficului;
- Regulamentul sursei informaționale din sistemul de protecție a copilului.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 5 – Dreptul la securitate socială

- Reglementări noi privind coordonarea reintegrării sociale a persoanelor eliberate din detenție (HG nr.746/2015);
- Programe educative și probaționale pentru 664 persoane, inclusiv 36 minori, au participat;
- Programe de reabilitare și incluziune socială pentru 21 foști deținuți;
- 90 persoane referite către programe de reintegrare;
- 78 persoane eliberate din detenție înregistrate ca șomeri .

Acțiune nerealizată

- Studiul privind necesitățile de cazare temporară a foștilor deținuți (MJ transferată p.2025)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 6 – Dreptul la locuință, apă și sanitație

- Lansată Faza III a proiectului de construcție a 455 locuințe sociale în 12 localități;
- Proiecte de eficiență energetică - 6 mil. EUR grant BDCE;
- Reglementări noi privind acordarea locuințelor sociale (HG nr. 487/2024);
- Evaluat necesitățile igienico-sanitare în 968 instituții de învățământ;
- Inițiate proiecte tehnice în 17 instituții;
- Selectate 18 proiecte pentru finanțare din bugetul de stat;
- Demarată licitația pentru documentația tehnică în 95 de școli.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 7 - Dreptul la un mediu ambiant sănătos și durabil

- Stabilită Metodologia de evaluare a prejudiciilor aduse mediului prin activități economice;
- Legea privind răspunderea de mediu pentru prevenirea și repararea daunelor;
- Strategia de mediu 2024–2030 (HG nr. 409/2024);
- Instituit și reglementat Sistemul național de monitorizarea emisiilor de gaze cu efect de seră prin transpunerea aquis-ului UE privind raportarea și inventarierea emisiilor.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 7 - Dreptul la un mediu ambiant sănătos și durabil

Acțiuni neinițiate

- Publicarea datelor de mediu pe date.gov.md. (MM) planificat de a fi inițiată din 2025
- Crearea Sistemului Informațional Integrat de Mediu. (MM) planificat de a fi inițiată din 2025
- Elaborare Ghiduri/metodologii/instrucțiuni cu privire la evidența, raportarea și gestionarea datelor despre mediu. (MM Nu este specificat termenul inițierii)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 8 - Prevenirea discriminării, discursului de ură și infracțiunilor motivate de prejudecată

- Instruire pentru angajați MAI, IGP și studenți ai Academiei „Ștefan cel Mare” pe teme precum:
 - ✓ egalitate de gen;
 - ✓ prevenirea discriminării;
 - ✓ combaterea hărțuirii și integrarea dimensiunii de gen.
- Instruire pentru sistemul judiciar privind:
 - ✓ nediscriminarea și protecția minorităților;
 - ✓ jurisprudența CtEDO în cauze motivate de ură;
 - ✓ investigarea infracțiunilor motivate de prejudecată.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 9 - Dreptul la muncă, egalitate și echitate pe piața muncii

- Instruiri privind prevenirea discriminării la locul de muncă și promovarea egalității de șanse, inclusiv pentru inspectorii de muncă;
- Sprijin persoanelor neangajate (i) tineri fără ocrotire părintească, (ii) persoane fără calificare, (iii) persoane cu dizabilități, (iv) eliberate din detenție și (v) celor peste 50 de ani – cca. 10 mii persoane;
- Cca. 3500 persoane angajate în câmpul muncii;
- Formare profesională pentru șomeri ;
- Subvenționare transport pentru șomeri cu dizabilități
- 24 – târguri de locuri de muncă; 172 – activități de recrutare.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 9 - Dreptul la muncă, egalitate și echitate pe piața muncii

Acțiuni nerealizată

- Elaborarea unei metodologii pentru identificarea măsurilor de contracarare a discriminării în câmpul muncii (Inspectoratul de Stat al Muncii)

Acțiuni neinițiată

- Dezvoltarea, în cadrul Consiliului pentru egalitate și a Inspectoratului de Stat al Muncii, a metodologiilor privind monitorizarea asigurării plății egale pentru muncă de valoare egală (Consiliul pentru egalitate)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 10 – Identitate și protecția vieții private

- Cadrul normativ ajustat în vederea asigurării respectării vieții private în actele de identitate și de stare civilă (Legea nr. 68/2024);
- Modificări normative pentru modernizarea și digitalizarea serviciilor publice privind: eliberarea cărții de identitate; înregistrarea domiciliului/reședinței temporare; dezvoltarea interoperabilității și delegarea funcțiilor către prestatori autorizați.

Acțiuni nerealizate:

- Instruirea persoanelor pentru oferirea serviciilor de sprijin în luarea deciziilor (MMPS)
- Crearea, pilotarea și analiza implementării serviciilor de sprijin în luarea deciziilor (MMPS, MJ)
- Modificarea cadrului normativ cu privire la serviciile de sprijin în luarea deciziilor pe baza experiențelor de pilotare (MMPS, MJ)

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 11 - Libertatea de întrunire, asociere și religie

- Legea nr. 268/2024 introduce obligația de declarare completă a beneficiarilor efectivi pentru prevenirea utilizării abuzive a entităților necomerciale.
- Instruirea profesională inițială în domeniul drepturilor omului pentru 249 funcționari ai MAI.
- Instruiri privind drepturile omului și prevenirea torturii pentru angajați ai Inspectoratului General de Carabinieri.

Acțiune nerealizată:

Analiza oportunității de a revizui legislația privind combaterea activităților teroriste care vizează organizațiile necomerciale (MJ) **Ulterior, va fi analizată suplimentar oportunitatea revizuirii legislației în acest sens**

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 12 – Drepturi culturale

- Dialog intercultural și respect reciproc: evenimente culturale și artistice naționale și regionale, inclusiv pentru minorități naționale; festivaluri tematice; turnee teatrale cu spectacole documentare și tematice.
- Conservarea patrimoniului cultural: 28 proiecte locale de reabilitare a patrimoniului; proiect regional dedicat dezvoltării infrastructurii turistice la Orheiul Vechi.
- Sprijin financiar pentru inițiative culturale ale organizațiilor necomerciale: restaurarea obiectivelor de patrimoniu, precum Biserica din lemn din Vorniceni; lansat apel pentru proiecte culturale pentru anul 2025.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 13. Consolidarea cadrului de politici publice

- Proiect de lege privind aderarea Republicii Moldova la cel de-al doilea Protocol (1999) la Convenția de la Haga (1954) pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat.

Implementare pe obiective:

Obiectiv general 14. Consolidarea mecanismului instituțional

- Comisiile specializate ale CNDO - 17 ședințe tematice;
- Comisia specializată a Ministerului Justiției, responsabilă de instrumentele internaționale: PIDCP, CPT, Convenția Tromso, ECRI.
- Inițiată revizuirea cadrului normativ privind CNDO (HG nr. 65/2019).

Acțiune nerealizată

- Evaluarea oportunității instituirii mecanismului de implementare a observațiilor și a recomandărilor comitetelor ONU pe plângeri individuale (MJ)

Concluzii:

- **Progres substanțial** în domenii precum:
 - ✓ prevenirea discriminării și discursului de ură;
 - ✓ securitatea socială, asigurarea accesului la muncă și egalitatea de șanse;
 - ✓ sănătate, apă și sanitație, mediu ambiant sănătos;
 - ✓ drepturi culturale.
- **Accent pe instruire și consolidarea capacităților** în rândul funcționarilor, organelor de drept, actorilor din justiție și administrației publice locale.
- **Acțiunile restante sau neinițiate** urmează a fi accelerate.
- **Mentținerea ritmului de implementare**, asigurând:
 - ✓ coordonare interinstituțională eficientă;
 - ✓ mobilizarea resurselor necesare;
 - ✓ monitorizare continuă și corelare cu angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

